

Η ΑΓΝΩΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

21^η Σεπτεμβρίου 2013

Σύμφωνα με τους δημοσκόπους, στις εκλογές της περασμένης Κυριακής προσήλθαν γερμανοί πολίτες που στην συντριπτική τους πλειοψηφία (70%) νιώθουν ευχαριστημένοι από την οικονομική κατάσταση της χώρας τους και, παράλληλα, ικανοποιημένοι από την κα Μέρκελ.¹

Από μία σκοπιά φαίνεται λογικό: Ποτέ από την επανένωση των δύο γερμανιών η ανεργία δεν ήταν χαμηλότερη απ' ό τι σήμερα (5,3%). Αν μάλιστα το δούμε συγκριτικά, ενώ στην Γερμανία η ανεργία των νέων κυμαίνεται στο 7,7%, στην γειτονική Γαλλία το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 26%, ενώ, πιο νότια, στην Ιταλία φτάνει το 40% (για Ισπανία και Ελλάδα καλύτερα να μην γίνεται λόγος). Αν συνδυάσει κανείς αυτούς τους αριθμούς με την παρατήρηση ότι η Γερμανία διατηρεί το μεγαλύτερο εμπορικό πλεόνασμα μη πετρελαιοπαραγωγικής χώρας παγκοσμίως (οι καθαρές εξαγωγές της βρίσκονται, κάθε χρόνο, στο 6% του ΑΕΠ της), ακούγεται λογικό ο μέσος γερμανός να είναι ευχαριστημένος από την οικονομική απόδοση της χώρας του και ο μέσος Μεσογειακός να «ζηλεύει», ενστερνιζόμενος κατά βάθος την φιλοδοξία να γίνει και η δική του χώρα μια μικρή Γερμανία – ή, τουλάχιστον, να γίνει εκείνος, κάποια στιγμή, πολίτης μιας... Γερμανικής Ευρώπης.

Εδώ όμως έγκειται το μέγα παράδοξο: Η πραγματική κατάσταση της γερμανικής οικονομίας είναι τέτοια που ο μέσος γερμανός θα έπρεπε, αντί να νιώθει ικανοποίηση, να ανησυχεί βαθιά,. Νομίζετε ότι υπερβάλω; Καλώς. Μην με πιστέψετε. Κοιτάξτε όμως τι δήλωσε πρόσφατα ο γερμανός κ. Γιόργκ Άσμουσεν, το μέλος του Εκτελεστικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ο οποίος διορίστηκε από το Βερολίνο):

«Στα επόμενα 5 με 10 χρόνια η Γερμανία θα ξαναγίνει ο Ευρωπαίος ασθενής.»

Τι εννούσε ο κ. Άσμουσεν; Μια σειρά από πράγματα, τα οποία βέβαια δεν τα κατονόμασε (αυτό το κάνουμε εμείς αντ' αυτού).

1. Το γερμανικό χρέος είναι πολύ υψηλότερο απ' όσο νομίζουμε. Επισήμως, βρίσκεται στο 81% του ΑΕΠ, χαμηλό για την εποχή μας επίπεδο. Όμως, στα θεμέλια της γερμανικής κοινωνίας υπάρχει θαμμένη μια δημογραφική βόμβα που θυμίζει εκείνη της Ιαπωνίας. Σε δύο δεκαετίες ο λόγος των εργαζόμενων που συνεισφέρουν στο κράτος πρόνοιας θα είναι μόλις 2 (εργαζόμενοι) προς 1 (μη συνεισφέροντα συνταξιούχο). Αν λάβουμε υπ' όψη τις δεσμεύσεις της γερμανικής ομοσπονδιακής κυβέρνησης απέναντι στους μελλοντικούς συνταξιούχους, η σημερινή πραγματική αξία του γερμανικού δημόσιου χρέους ξεπερνά το 190% του ΑΕΠ. Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι το ιταλικό χρέος, που σήμερα είναι 130%, δεν θα επιβαρυνθεί με τέτοιο τρόπο καθώς η Ιταλία έχει ήδη «καταβάλει» το

- δημογραφικό της κόστος πριν μία δεκαετία.
2. Το εξωτερικό πλεόνασμα της χώρας, αν και μεγάλο, είναι άκρως επισφαλές. Κατ' αρχάς, σημειώστε ότι το 70% των εξαγωγών της Γερμανίας εξάγονται προς την υπόλοιπη Ευρώπη, με πρώτες την Ιταλία και την Ισπανία – τις χώρες που η πολιτική της γερμανικής κυβέρνησης εξαναγκάζει (μέσα από τα κρυφά και φανερά Μνημόνια) να περιορίζουν δραστικά τις εισαγωγές τους από την... Γερμανία (ελέω λιτότητας). Προς τις ασιατικές χώρες η Γερμανία έχει μεγάλο εμπορικό έλλειμμα. Αν και εξάγει όλο και περισσότερα υπερπολυτελή αυτοκίνητα και μηχανήματα/εξαρτήματα (κεφαλαιουχικά αγαθά, όπως τα αποκαλούν οι οικονομολόγοι), η Γερμανία εισάγει από την Ιαπωνία και την Κίνα πολύ περισσότερα, σε αξία, αγαθά. Π.χ. μόνο οι εισαγωγές φωτοβολταϊκών από την Κίνα έχουν γονατίσει τους γερμανούς παραγωγούς φωτοβολταϊκών. Και το χειρότερο; Την ώρα που οι μνημονιακές πολιτικές στην Ευρώπη σκοτώνουν την ζήτηση γερμανικών προϊόντων, η Κίνα σταδιακά θα αρχίσει να αγοράζει όλο και λιγότερα από τα γερμανικά κεφαλαιουχικά αγαθά (καθώς δεν μπορεί, και δεν θέλει, να διατηρεί τους ξέφρενους ρυθμούς δημόσιων επενδύσεων σε υποδομές και οικοδομές) αυξάνοντας παράλληλα τις εξαγωγές λογίων-λογίων αγαθών προς την Γερμανία.
 3. Η Γερμανία έχει χτίσει μια εντυπωσιακή, ενεργοβόρο, εξαγωγική βαριά βιομηχανία χωρίς να έχει κάποια αποτελεσματική ενεργειακή πολιτική. Π.χ. το ηλεκτρικό ρεύμα στην Γερμανία (που πληρώνουν καταναλωτές και βιομηχανίες) είναι κατά 30% ακριβότερο απ' ό,τι στην Γαλλία, στην Ιταλία και στην Ισπανία. Όσο για το φυσικό αέριο, αυτό είναι τέσσερις (!) φορές πιο ακριβό στην Γερμανία απ' ό,τι στις ΗΠΑ.
 4. Μπορεί όλοι να ομιλούν περί γερμανικής παραγωγικότητας, όμως οι αριθμοί λένε μια άλλη ιστορία: Από το 2000 μέχρι το 2010 η παραγωγικότητα ανά εργαζόμενο στην Γερμανία αυξανόταν κατά 0,6% ετησίως – την ώρα που στις υπόλοιπες αναπτυγμένες χώρες αυξανόταν κατά 1,4%. Κι όμως: η ανταγωνιστικότητα των γερμανικών προϊόντων αυξανόταν. Πως εξηγείται αυτό; Πολύ απλά. Εξηγείται επειδή τα γερμανικά συνδικάτα, μαζί με τα διοικητικά συμβούλια των μεγάλων επιχειρήσεων και την κυβέρνηση συμφώνησαν, και επέβαλαν στους γερμανούς εργαζόμενους, την συμπίεση των πραγματικών μισθών τους. Π.χ. η μέση αύξηση των πραγματικών εισοδημάτων στην Γερμανία ήταν η μισή σε σχέση με την αντίστοιχη στην Γαλλία για όλη την περίοδο του ευρώ. Δεν είναι κάτι για το οποίο η Γερμανία πρέπει να είναι περήφανη! Ουσιαστικά λήστεψαν τους γερμανούς εργαζόμενους ώστε να συσσωρεύσουν τεράστια πλεονάσματα από την υπόλοιπη Ευρώπη και την Αμερική, εις βάρος τόσο των γειτόνων και «εταίρων» τους, όσο και της βιωσιμότητας αυτών των πλεονασμάτων. Παράλληλα, δημιούργησαν το γνωστό «θαύμα»: Μια χώρα με το μικρότερο ποσοστό ανεργίας και το μέγιστο ποσοστό εργαζόμενων-πτωχών στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Συμπέρασμα: Η Κρίση επωφελεί βραχυπρόθεσμα την συνολική οικονομική κατάσταση της Γερμανίας, εις βάρος των πιο αδύναμων βεβαίως γερμανών.

Π.χ. τα πρώτα τέσσερα χρόνια της Κρίσης, το γερμανικό κράτος επωφελήθηκε κατά €70 δις (από την μείωση των επιτοκίων δανεισμού που προκάλεσε η στροφή των επενδυτών από τα ομόλογα των υπόλοιπων χωρών στα γερμανικά) την ώρα που οι πτωχευμένες τράπεζες της Φραγκφούρτης πλημμύριζαν με €130 δις καταθέσεων (που «έρρευσαν» από τις χώρες μας φοβούμενες κατάρρευση των περιφερειακών τραπεζικών συστημάτων). Παράλληλα, επωφελείται και από το... δημογραφικό πρόβλημα, καθώς η μείωση των νέων γερμανών σημαίνει ότι είναι πιο εύκολο να μένει χαμηλά η ανεργία.

Το μακροπρόθεσμο όμως κόστος για την Γερμανία όλων αυτών των εξελίξεων θα είναι τέτοιο που δεν είναι απίθανο να δούμε την κραταιά αυτή χώρα να κατρακυλά. Το δημογραφικό που σήμερα κρατά την ανεργία χαμηλά μεθαύριο θα πλήξει το κράτος πρόνοιας βάνουσα. Η ασφυξία την υπόλοιπης Ευρωζώνης, σε συνδυασμό με την μείωση των κινεζικών αγορών γερμανικών κεφαλαιουχικών αγαθών, θα διαταράξει την «ιερά συμμαχία» μεταξύ εργοδοτών, συνδικάτων και κυβέρνησης, που κρατά το ποσοστό των εργαζόμενων-πτωχών στα ουράνια, και, παράλληλα, θα τους μετατρέψει από εργαζόμενους-πτωχούς σε άνεργους-εξαγριωμένους-πτωχούς.

Επίλογος: Ίσως το πιο ενδιαφέρον χαρακτηριστικό των πρόσφατων εκλογών είναι το ότι τα δύο μεγάλα κόμματα έκαναν ό,τι μπορούσαν να μην αναφερθούν καθόλου στην Κρίση του Ευρώ. Ήταν σαν να μην υπήρχε. Ο λόγος απλός: Από το 2008, τότε που συγκυβερνούσαν οι κ.κ. Μέρκελ, Στάινμπρουκ και Σόιμπλε, τα κόμματα εξουσίας είχαν συμφωνήσει μεταξύ τους να μην πουν ποτέ την αλήθεια στον γερμανικό λαό για το τι σήμαινε για το «γερμανικό μοντέλο» η Μεγάλη Κρίση της εποχής μας, το Κραχ του 2008. Έχει πραγματικά ενδιαφέρον ότι, παρά την μεταξύ τους σύγκρουση, ακόμα και τώρα, αυτή η σιωπηλή μεταξύ τους συμφωνία κρατά καλά.

¹ Το άρθρο γράφτηκε μερικές ώρες πριν ανοίξουν οι κάλπες στην Γερμανία.